[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1056

ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ

(2010 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1768)

04 ਦਸੰਬਰ, 2018

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860:

ਧਾਰਾ 457, 380 ਅਤੇ 302/34 - ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ - ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਏ-1 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਰੱਦ - ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨੋਰਥ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ; ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਏ-1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੀ ਖੋਜ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਧਾਰਾ 136 – ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ – ਦਾਇਰਾ – ਹੋਲਡ: ਜਦੋਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜ ਨਾ ਜਾਣ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

1. ਜਦੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 30] [1064- ਸੀ-ਈ]

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 167: [1952] ਐਸਸੀਆਰ 839 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.1 ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 4, 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਤੀਜਾ, ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ' ਆਰ ' ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 34 ਅਤੇ 35][1065- ਏ-ਡੀ]

2.2 ਦੂਜੀ ਸਥਿਤੀ "ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ" ਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 11 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ। [ਪੈਰਾ 37 ਅਤੇ 38][1065- ਈ, ਐਫ-ਜੀ]

2.3 ਤੀਜਾ ਹਾਲਾਤ "ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ" ਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 8, ਅਤੇ 14 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖੇ ਕਈ ਸਮਾਨ ਜੋ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 39, 40 ਅਤੇ 41][1065- ਡੀ-ਜੀ]

2.4 ਚੌਥੀ ਸਥਿਤੀ "ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ" ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਚੌਥੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 42 ਅਤੇ 43][1066- ਬੀ-ਡੀ]

2.5 ਪੰਜਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਏ -3 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ -10 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ. -20 ਉਹ ਹਥਿਆਰ "ਵ੍ਹੀਲ-ਪਾਨਾ" ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ, ਜਿਸਨੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸੱਟਾਂ ਵ੍ਹੀਲ-ਪਾਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 44, 45 ਅਤੇ 46][1066- ਡੀ-ਜੀ]

2.6 ਛੇਵਾਂ ਮਾਮਲਾ "ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ" ਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 47 ਅਤੇ 48] [1066- ਐੱਫ-ਐੱਚ]

2.7 ਸੱਤਵਾਂ ਮਾਮਲਾ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਏ -1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -12 ਅਤੇ 14 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 49][1067- ਏ]

2.8 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ। ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 50 ਅਤੇ 51][1067-ਏ-ਡੀ]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 839 ਪੈਰਾ 31 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1768।

ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਏ. ਨੰਬਰ 1644 ਆਫ਼ 2001 (ਪੁਰਾਣਾ ਨੰਬਰ 2113/1996) ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੇ 30.12.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਸੀ.ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਪੀ.ਆਰ. ਨਾਇਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਟੀਆ, ਤਨਮਯ ਅਗਰਵਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ 2001 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1644 (ਪੁਰਾਣੀ ਨੰ. 2113/1996) ਵਿੱਚ 30.12.2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਟਿਹਰੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦੁਆਰਾ 1990 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 11.10.1996 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

3. ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ -1), ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਏ -2) ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ -3) 'ਤੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈਪੀਸੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 457, 380 ਅਤੇ 302/34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 457 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ, ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 380 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302/34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣੀਆਂ ਸਨ।

4. ਤਿੰਨੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

5. ਇਸ ਲਈ, ਤਿੰਨੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ -1) ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਏ -2) ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ -3) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਚੀ ਹੈ।

6. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਯਾਨੀ ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਏ-2) ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ-3) ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

8. ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪਿੰਡ ਅਮਨੀ, ਪੀਐਸ ਦੇਵਪ੍ਰਯਾਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਿਹਰੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ-1) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਾਮਕ, ਰਕਸ਼ਾਨੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਅਮਨੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ-1) ਦੇ ਰਕਸ਼ਾਨੰਦ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਸੁਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ -3), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੂਰਤੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -4) ਅਤੇ ਧੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਪੀਡਬਲਯੂ -11) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

9. 21.01.1990 ਨੂੰ, ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਲਈ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ-1) ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਵਪ੍ਰਯਾਗ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਰੂਤੀ ਵੈਨ (ਯੂਐਮਟੀ- 8062) ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ।

10. ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ, ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਤਾਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਟੈਰੀ-ਕੋਟ ਦੇ ਦੋ ਬੰਡਲ, 4 ਚਾਦਰਾਂ, ਇੱਕ ਪੈਂਟ ਪੀਸ, ਇੱਕ ਕਮੀਜ਼, ਇੱਕ ਪੈਂਟ ਅਤੇ ਟਾਰਚ) ਗਾਇਬ ਮਿਲੀਆਂ। ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਤੁਰੰਤ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ, ਯਾਨੀ 22.01.1990 ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਸਭਾ, ਅਮਨੀ ਦੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਭੱਟ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡ ਅਮਨੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 300 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਈ ਦੇਖੀ ਗਈ।

11. ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ 9.35 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਦੇਵਪ੍ਰਯਾਗ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-1) ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 12 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਰੇਂਦਰ ਭੱਟ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬੱਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬੇ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਦੇਖੀ ਜਿਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

12. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਰੇਂਦਰ ਭੱਟ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀਤਾ ਰਾਮ, ਜੋ ਉੱਥੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਸੁਰੇਂਦਰ ਭੱਟ ਦਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉੱਥੇ 4-5 ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਈ।

13. ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੈੱਡ ਮੋਹਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-8) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-9) ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਕੇਸ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਆਈਓ) ਐਮ.ਆਰ. ਦੁਗਤਾਲ, ਐਸ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਆਈਓ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-3) 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਸੀਲ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-10), ਫੋਟੋ ਲੈਸ਼ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-11), ਸੀਐਮਓ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-12), ਚਲਾਨ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-13), ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-14) ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਭੱਟ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਸੁਰ ਨੇ ਆਈਓ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਆਈਓ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-15) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਦੋ ਡੱਬਿਆਂ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-14 ਅਤੇ 15) ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਧੱਬਿਆਂ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਲਏ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬੀੜੀ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-16), ਇੱਕ ਮਾਚਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-17), ਇੱਕ ਟੋਪੀ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-18), ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਚੱਪਲ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-19) ਵੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੀਮੋ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-16) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ।

14. ਡਾ. ਐਨ.ਕੇ. ਸਕਸੈਨਾ ਨੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ 'ਤੇ 9 ਜ਼ਖ਼ਮ ਪਾਏ, ਅਰਥਾਤ, (1) ਮੱਥੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੱਡੀ ਡੂੰਘੀ, ਅੱਖ-ਭਰੇ ਤੋਂ 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਉੱਪਰ, (2) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੇਠਲੇ ਜਬਾੜੇ 'ਤੇ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਡੂੰਘੀ, ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਹੇਠਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ, (3) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚੀਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ½ x ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਸੱਟ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 2 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਪਾਸੇ, (4) ਸੱਜੇ ਫਰੈਗਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੀਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ½ x ½ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਡੂੰਘੀ, (5) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚੀਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ½ x ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਡੂੰਘੀ, ਸੱਟ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੇਠਾਂ, (6) ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ, (7) ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਹੱਡੀ 'ਤੇ 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ½ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਹੱਡੀ ਡੂੰਘੀ, ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ, (8) ਸੱਜੇ ਪੈਰੀਟਲ ਅਤੇ ਓਸੀਪੀਟਲ ਹੱਡੀ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x ਹੱਡੀ ਡੂੰਘੀ, ਅਤੇ (9) ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਹੰਝੂ, ਫਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਖ਼ਮ ਜੋ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਪੈਰੀਟਲ ਅਤੇ

ਅਗਲੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਗਣਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ 21-22 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 8-9 ਵਜੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-5) ਹੈ।

15. ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਸੁਰ, ਧੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਮਾਧੋ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ 11.02.1990 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16. ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ -1) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਝਾੜੀਦਾਰ, ਪੈਂਟ, ਟੈਰੀ-ਕੋਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਂਟ ਟੁਕੜਾ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੇ ਮਸੂਰੀ ਟੈਕਸੀ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਖੋਕਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪਥ ਜਰਸੀ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਏ -2) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਭਾਰੂਵਾਲਾ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿਖੇ ਉਸਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪਥ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਂਟ, ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮੀਜ਼, ਪੈਂਟ ਅਤੇ 2 ਚਾਦਰਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ -3) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਉਸਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਪੈਂਟ, ਇੱਕ ਕਮੀਜ਼, ਦੋ ਚਾਦਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਾਰਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਰੂਤੀ ਵੈਨ (ਯੂ.ਐਮ.ਟੀ. -8062), ਵ੍ਹੀਲਪਾਨਾ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-20) ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ।

17. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈਓ ਨੇ ਏ -1, ਏ -2 ਅਤੇ ਏ -3 ਅਤੇ ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-21 ਤੋਂ ਕਾ-24) ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਆਈਓ ਨੇ ਪਿੰਡ ਗਿਊਲੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸੜਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਏ -1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਵੀ ਲੱਭੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-5 ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-25) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

18. ਫਿਰ ਆਈਓ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ - ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਸੁਰ ਅਤੇ ਗੁੱਡੀ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਛਾਣ ਮੈਮੋ (ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ.-7) ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

19. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 14 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ." ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 457, 380 ਅਤੇ 302/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ,

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

20. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਐਨ. ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

22. ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

23. ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਟੱਲ ਹੈ।

24. ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟੱਲ ਹੈ।

25. ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

26. ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਵਾਲੀਆ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

27. ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਵਿਗਾੜ" ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

28. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਰਾਜ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

29. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਦੋਸ਼ੀਆਂ) ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

30. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

31. ਅਸੀਂ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 167 ਪੰਨਾ 169) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਜੋ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ।"

32. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਹਨ।

33. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ।

34. ਪਹਿਲਾ- ਮਨੋਰਥ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਧਾਰਾ 3, 4, 10 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ-1) ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (ਏ-1) ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਰਕਸ਼ਾਨੰਦ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

35. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਧੀਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਤੀਜਾ, ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਰਕਸ਼ਾਨੰਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ।

36. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

37. ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ "ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ" ਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 11 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਅੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ -3) ਮਾਰੂਤੀ ਵੈਨ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ ਜੋ ਅਨੂਪ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਰੂਤੀ ਵੈਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੈਨ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

38. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਦੂਜਾ, ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ।

39. ਤੀਜੀ ਸਥਿਤੀ "ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ" ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 8, ਅਤੇ 14 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

40. ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਕਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਗਾਇਬ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ।

41. ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਲੱਭਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

42. ਚੌਥੀ ਸਥਿਤੀ "ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ" ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

43. ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 313 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਚੌਥੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।

44. ਪੰਜਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਏ-3) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ - 10 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।

45. ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਕੇ.ਏ. -20 ਉਹ ਹਥਿਆਰ "ਵ੍ਹੀਲ-ਪਾਨਾ" ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ, ਜਿਸਨੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸੱਟਾਂ ਵ੍ਹੀਲ-ਪਾਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

46. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ।

47. ਛੇਵਾਂ ਮਾਮਲਾ "ਮਨੁੱਖੀ ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ" ਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

48. ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

49. ਸੱਤਵਾਂ ਮਾਮਲਾ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਤਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਦੀ ਖੋਜ" ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਏ -1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -12 ਅਤੇ 14 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

50. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਉਹ ਹਨ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਲ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹ 21-22 ਤਰੀਕ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵ੍ਹੀਲ-ਪੈਨਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲੁੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੜਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

51. ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ।

52. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ